

REVISIÓ DE LES INVESTIGACIONS
DE FAUVEL-HOFFMAN I ANSELMINO
SOBRE L'ECLÀMPSIA GRAVÍDICA

per

J. RUSCA I VILARDELL

(Primera nota)

El que m'ha portat a fer aquesta comunicació són les experiències de Fauvel-Hoffman i Anselmino i Rowntree referents a l'estudi patogènic de l'eclàmpsia gravídica, i més que res, el que les dites investigacions hagin estat ja admeses com un fet establert per alguns autors, sota el punt de vista patogènic.

Les investigacions dels referits autors són dignes de tenir-se en compte, puix que, sens dubte, marquen una orientació vers el misteri patogènic de l'eclàmpsia gravídica; d'això a admetre, com ja he dit, com un fet real que la causa de l'eclàmpsia sigui filla d'una hiperfunció del lòbul posterior de la hipòfisis, estem molt lluny encara de poder-ho admetre, pels coneixements que avui tenim. L'objecte de posar en clar aquest assumpte, si és que arribo a aconseguir-ho, és el que m'ha portat a emprendre una sèrie d'investigacions.

Entre els investigadors que s'han ocupat de l'acció fisiològica del lòbul posterior de la hipòfisis, reina el més gran desconcert, puix que en l'obra de Simonet, sobre

les propietats del lòbul posterior, veiem que entre una sèrie d'investigadors, 23 li atribueixen una acció hipertensiva; 9, una acció diurètica; 6, antidiurètica; 20, una acció occitòtica; 1, acció bradicàrdica; 1, galactògena; 1, excitadora de l'intestí, i 5, melanofòrica.

Aquesta diversitat d'efectes fisiològics ens diu que el lòbul posterior està dotat d'una sèrie de principis actius, diguem-ne hormones; i així, segons els procediments d'obtenció emprats pels autors per a fer les experiències amb extractes hipofisaris, han destruït o aminorat uns principis i n'han extrets uns altres.

Així veiem, i sols ho recordarem per a recolzar la meua tesi, que Abel, Rouiller i Geilung destrueixen les accions occitòtica, diurètica i hipertensiva dels seus extractes, tractant-los ara amb àlcalis, ara amb àcids; Smith i Graeser comproven també que el contacte d'un extracte amb la sosa li fa perdre les propietats hipertensiva i occitòtica, i per fi comproven que les propietats d'un extracte són modificables per temperatures compreses entre 37 i 60°.

Si bé existeix en el lòbul posterior de la hipòfisis l'hormona dita vasopresina, d'acció presora i oligúrica, aïllada per Hoffman i Anselmino, existeix també, com ja hem vist, un principi actiu d'acció diurètica, que encara que no ha estat aïllat, no per això el podem negar, per tal com per diferents investigadors, s'ha comprovat fisiològicament en els animals d'investigació. Si existeix un principi actiu antagònic de l'hormona oligúrica, és possible que pugui també existir l'hormona antagònica de l'hormona presora de Hoffman i Anselmino. Mes, no ens valguem d'aquesta suposició, puix que no és un fet real com ho és, en canvi, l'existència del principi actiu diurètic. Em limitaré a fer l'objecció següent, amb el principi oligúric i el d'acció diurètica.

Si a un animal d'experimentació inoculem dosis massives d'hormona oligúrica d'Hoffman i Anselmino, superiors a la secreció del principi actiu diurètic del seu lòbul posterior, no podrà compensar l'acció tòxica del principi oligúric sobre el ronyó i l'animal morirà per anúria; i abans es produiran la hipertensió i els edemes, no per l'acció de la vasopresina, sinó pel fet de la insuficiència renal, igual que ens passaria si inoculéssim dosis de cantaridina o una sal de mercuri d'acció renal inhibidora.

Crec, pel que resta exposat, que no hem d'anar de pressa a admetre que l'eclàmpsia gravídica sigui filla d'una hiperfunció del lòbul posterior de la hipòfisis per excés de vasopresina, sinó que pot ésser deguda també a una hipofunció per defecte del principi actiu diurètic del susdit lòbul, que no compensi la secreció normal oligúrica del mateix.

I ara bé: ¿qui ens assegura que l'excés de vasopresina que Hoffman i Anselmino han trobat en la sang de les dones afectades de nefropatia gravídica i d'eclàmpsia, vingui exclusivament del lòbul posterior de la hipòfisis? No existeixen per ventura la placenta i el fetus? No existeix, també, hiperfunció i hipertròfia del tiroides i suprarenals? S'ha mirat si en aquestes glàndules existeix la vasopresina? No. Crec, doncs, que aquestes consideracions són dignes de meditació i de control, abans d'afirmar una patogènia.

Un dels altres fonaments per a demostrar la causa hipofisària de l'eclàmpsia, descansen en els fets trobats per Fauvel, qui, inoculant dosis petites de pituïtrina a rates i autopsiant-les, diu haver trobat en les entranyes lesions iguals a les trobades en les dones mortes d'eclàmpsia. En aquests fets no pot descansar la veritat d'una patogènia, puix que Claude fa ja trenta-cinc anys que demostrà que amb diferents tòxics, poden aparèixer les

alteracions anàtomopatològiques que caracteritzen l'eclàmpsia.

Un altre argument dels defensors de la teoria hipofisària és recolzar-se en les investigacions de Rowntree, qui intoxicant animals per extrems de lòbul posterior, aquells presenten contractures, edemes de pulmó i coma. No cal dir que aquestes proves puguin ésser la demostració, com creuen alguns autors, de la causa de l'eclàmpsia, car igual passarà si a un animal l'intoxiquem amb extractes pancreàtics o altres, i això ja Bouchart ho posà de manifest.

Per tot el que precedeix, cal posar a revisió aquesta nova teoria, i per això he començat, junt amb el senyor Vives, les següents investigacions:

6 juny 1933. — Tres cobais mascles i grossos. Treiem les hipòfisis prèviament, i els matem per sangnia. Separem els lòbuls anteriors i posteriors. Fem pasta per separat de cada lòbul amb 15 gr. de sèrum fisiològic; posem per a esterilitzar-les, cada pasta de lòbul en un tub d'assaig; s'hi afegeix la meitat del seu volum de toluol i després de sacsejar els tubs, els deixem vint-i-quatre hores en repòs.

El dia següent separem per pipeta el toluol i inoculem a tres rates mascles i d'un pes de 20 a 25 gr. 5 cc. de pasta dels lòbuls posteriors a la cuixa.

A unes altres tres rates, d'igual sexe i del mateix pes, els inoculem també, i a la cuixa, 5 cc. de la pasta dels lòbuls anteriors. Posem les rates separades en dos lots: en l'un, les inoculem amb el lòbul posterior, i en l'altre, les inoculem amb l'anterior.

Resultat. En tot el mes no n'havia mort cap. Estaven bé, aparentment.

14 agost 1933. — Treiem, amb el senyor Vives, les hipòfisis a tres gossos morts per l'àcid cianhídric, i preparam els lòbuls segons la tècnica descrita abans. Inoculem a tres rates mascles i d'un pes de 20 a 25 gr., 5 cc. de pasta de lòbul posterior, en el peritoneu de cadascuna.

A altres tres rates, també del mateix sexe i pes aproximatiu, els inoculem en el peritoneu 5 cc. de la pasta de lòbul anterior.

Posem les rates en lots separats.

Resultats. Al mes no havia mort cap rata. Estaven bé, aparentment.

Esperant portar aquí altres investigacions queestic fent, per a determinar el que hi hagi del cert o bé de fals en aquesta teoria, avui puc dir que la inoculació de teixit fresc de lòbul anterior o posterior de la hipòfisi en la rata mascle de 20 a 25 grams i per via hipodèrmica o peritoneal, i feta la inoculació asèptica, permet la supervivència fins un mes que durà l'observació, sense fenòmens d'intolerància experimental.

*Laboratori Bacteriològic Municipal.
Barcelona.*